

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

นับแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน "ทะเล" ยังคงมีความสำคัญอยู่เสมอ เนื่องจากทะเลเป็นแหล่งอาหารและทรัพยากรธรรมชาติที่มีค่า เช่น น้ำมัน ก๊าซธรรมชาติและแร่ธาตุชนิดต่าง ๆ นอกจากนี้ยังเป็นเส้นทางคมนาคมขนส่งสินค้าระหว่างประเทศอีกด้วย ในอนุสัญญากฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 ได้กำหนดเขตเศรษฐกิจจำเพาะขึ้นมาใหม่ โดยกำหนดให้สิทธิและหน้าที่แก่รัฐชายฝั่งในการสำรวจ แสวงประโยชน์ อนุรักษ์และจัดการทรัพยากรธรรมชาติที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต ในขณะที่เดียวกันก็ได้กำหนดว่า รัฐอื่น ๆ มีเสรีภาพในการเดินเรือในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของรัฐชายฝั่งเช่นเดียวกับในทะเลหลวง แต่ในทางปฏิบัติแล้วการเดินเรือในเขตเศรษฐกิจจำเพาะไม่อาจมีเสรีภาพเทียบเท่ากับเสรีภาพในการเดินเรือในทะเลหลวง เพราะการเดินเรือของรัฐอื่น ๆ จะต้องสอดคล้องกับการใช้สิทธิอธิปไตยเหนือทรัพยากรธรรมชาติของรัฐชายฝั่ง รัฐชายฝั่งมีอำนาจในการออกกฎเกณฑ์หรือข้อบังคับบางประการ ซึ่งเป็นสิทธิที่อนุสัญญากฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 กำหนดไว้ เช่น รัฐชายฝั่งอาจกำหนดมาตรการบางอย่างที่จำเป็นเพื่อความปลอดภัยในการเดินเรือ ดังนั้น รัฐอื่น ๆ เมื่อเดินเรือในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของรัฐชายฝั่งก็ต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์และข้อบังคับซึ่งเป็นกฎหมายภายในของรัฐชายฝั่ง การเดินเรือของรัฐอื่น ๆ ในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของรัฐชายฝั่งจึงอาจถูกแทรกแซงโดยกฎหมายภายในของรัฐชายฝั่งได้ หากว่ากฎหมายภายในของรัฐชายฝั่งดังกล่าวมีผลกระทบต่อเสรีภาพในการเดินเรือของรัฐอื่น ๆ ได้แก่

- การกำหนดให้ใช้สิทธิในการผ่านโดยสุจริตขณะเดินเรือผ่านเขตเศรษฐกิจจำเพาะของรัฐชายฝั่ง
- การแจ้งให้ทราบ (Notification) หรือการขอความยินยอม (Consent) ก่อนการเดินเรือผ่าน
- การประกาศทะเลอาณาเขตเกินกว่า 12 ไมล์ทะเล

การเดินทางเรือในเขตเศรษฐกิจจำเพาะมีความสำคัญมากเนื่องจากเส้นทางเดินเรือระหว่างประเทศส่วนใหญ่อยู่ในเขตเศรษฐกิจจำเพาะถึง 90% หากกฎหมายภายในของรัฐชายฝั่งมีผลกระทบต่อเสรีภาพในการเดินเรือของรัฐอื่น ๆ แล้ว การเดินเรือของรัฐอื่น ๆ ในเขตเศรษฐกิจจำเพาะย่อมมีอุปสรรค อนึ่ง ถ้ากฎหมายภายในของรัฐชายฝั่งมีแนวโน้มที่จะขยายสิทธิ (Rights) หรืออำนาจ (Jurisdiction) เกินกว่าที่อนุสัญญากฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 กำหนดไว้ และหากรัฐต่าง ๆ เห็นชอบตามแนวปฏิบัติดังกล่าวอาจจะเกิดเป็นแนวทางปฏิบัติของรัฐขึ้นมาใหม่ก็ได้

วัตถุประสงค์และขอบเขตของการวิจัย

เพื่อพิจารณาเสรีภาพในการเดินเรือของรัฐอื่น ๆ ในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของรัฐชายฝั่ง เนื่องจากรัฐชายฝั่งบางรัฐออกกฎหมายภายในซึ่งมีผลกระทบต่อเสรีภาพในการเดินเรือของรัฐอื่น ๆ โดยศึกษากรณีการเดินเรือของไทยผ่านเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศเพื่อนบ้านและการใช้เสรีภาพอย่างอื่นของประเทศเพื่อนบ้านในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของไทย ซึ่งส่งผลกระทบต่อการประมง การเดินเรือ และทรัพยากรที่มีชีวิตในเขตดังกล่าว

วิธีการวิจัย

เป็นการวิจัยเอกสารและการวิจัยสนาม การวิจัยเอกสารพิจารณาจากอนุสัญญากฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 และกฎหมายภายในของรัฐต่าง ๆ ส่วนการวิจัยสนามนั้นดำเนินการโดยการสัมภาษณ์ท่านผู้รู้ที่เกี่ยวข้องในเรื่องนี้

สมมติฐานการวิจัย

จากการศึกษากฎหมายภายในของรัฐชายฝั่งในปัจจุบัน พบว่า กฎหมายภายในของรัฐชายฝั่งบางรัฐมีข้อกำหนดบางประการที่มีผลกระทบต่อเสรีภาพในการเดินเรือของรัฐอื่น ๆ ในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ ดังนั้น กฎหมายภายในของรัฐชายฝั่งดังกล่าวจึงไม่สอดคล้องกับอนุสัญญากฎหมายทะเล ค.ศ. 1982

ประโยชน์ที่ได้จากการวิจัย

1. ได้ทราบถึงแนวโน้มของกฎหมายภายในของราชายฝั่งต่าง ๆ ว่า ราชายฝั่งออกกฎหมายมาแทรกแซงเสรีภาพในการเดินเรือของราชอื่น ๆ อย่างไรบ้าง
2. ได้ทราบถึงปัญหาในการเดินเรือของไทยซึ่งต้องการออกสู่ทะเลหลวงหรือเดินทางไปยังเขตเศรษฐกิจจำเพาะของรัฐที่สาม เนื่องจากกฎหมายภายในเกี่ยวกับการประมงของราชายฝั่งมีผลกระทบต่อ การเดินเรือประมงต่างชาติในเขตเศรษฐกิจจำเพาะของราชายฝั่ง เช่น กรณีการเดินเรือประมงของไทยผ่านเขตเศรษฐกิจจำเพาะของมาเลเซีย ประเทศไทยจะยกหลักกฎหมายข้อใดมาโต้แย้งกฎหมายประมงของมาเลเซียซึ่งมีผลกระทบต่อเสรีภาพในการเดินเรือของไทย